

שפת העיצוב באמנות האסלאם

מפגשים יצירתיים לתלמידים ולמורים במגמות העיצוב במוזיאון לאמנות האסלאם בירושלים

במוזיאון לאמנות האסלאם בירושלים יפגשו תלמידי מגמת העיצוב עולם נפלא ומעורר עניין של עיצוב, המהווה חלק מרכזי באמנות האסלאם. המוזיאון מהווה נכס תרבות יחיד מסוגו בישראל וחלק בלתי נפרד מאופייה של ירושלים ותולדותיה. ב-50 שנותיו, המוזיאון קנה לו שם כמשכן לאחד האוספים החשובים בעולם של אמנות האסלאם.

השפה החזותית והעיצוב באמנות האסלאם

המוזיאון לאמנות האסלאם מציע תוכנית המציגה את מאפייני העיצוב באמנות האסלאם. נלמד להכיר שפה זו באמצעות מפגש עם אוצרות המוזיאון ובהם: מגוון שימושים, סגנונות, חומרים וטכניקות. בגלריות המוזיאון נראה ערבסקות ומשרביות, קליגרפיה ועיטורים, ריקוע וגילוף בכתבי יד עתיקים, ריהוט ומנורות, כלי מתכת, קרמיקה וזכוכית, תכשיטים ושטיחים, מכשירי מדע וטכנולוגיה, משחקים ומיניאטורות.

התוכנית מובילה למידה בדרך של התנסות, העמקה והנאה וכוללת סיור מודרך בין האוספים המרהיבים וסדנאות יצירה. מגוון הנושאים בהם נעסוק:

- **משטיח לשטח** - מרקמים של תבניות, צורה וצבע, ערבסקות ועיטורים בעיצוב של פני השטח בשטיחים, כלים, כתבי יד ועוד
- **חלונות של אור** - האור כאלמנט לעיצוב בחלונות ומשרביות, מנורות וכלי תאורה
- **קליגרפיה ואמנות הספר** - אמנות הכתב, אמנות הספר, הכריכה והנרתיק לספר
- **חותמות** - חתימה אמנותית וחותם אישי
- **מרקע לריקוע** - טכניקת הריקוע בתלת מימד
- **גלגול של סמל** - סמלים עתיקים שקיבלו משמעות חדשה (המשולש הכפול, צורת לב)
- **אמנות החפץ** - עבר והווה נפגשים במוזיאון. נעסוק בעיצוב, סגנונות, צורות, חומרים, טכניקות ודרכי שימוש שונים במגוון רחב של חפצים. נבדוק את השימוש שנעשה בהם בעבר וכיצד הם מתחברים לכלים וחפצים בהווה.
- **אמנות ושפת התכשיט** - למוזיאון אוסף מרהיב של תכשיטים וקמעות מתקופות, סגנונות ומאמצות שונות. נכיר את החומרים, השימושים והטכניקות המורכבות מהם הם נוצרו, נדון בהקשר התרבותי שלהם ונחבר אותם לשפת התכשיטים העכשווית באמצעות דוגמאות שיצרו אמנים ישראלים עבור המוזיאון.

התכניות שלנו מוכרות על ידי : משרד החינוך - גפ"ן, סל תרבות והיתרון ירושלמי

במסגרת גפ"ן מוכרות תכניות סיור וסדנאות לגילאים השונים. גם סל תרבות של החברה למתנ"סים מכיר בתכניות המוזיאון וכן מנח"י במסגרת "היתרון הירושלמי".

כתובתנו: המוזיאון לאמנות האסלאם, רחוב הפלמ"ח 2, ירושלים

התכניות החינוכיות של המוזיאון המוכרות על ידי משרד החינוך – גפ"ן

להלן רשימת התכניות החינוכיות של מחלקת החינוך של המוזיאון

המוכרות ומיושמות באמצעות גפ"ן. (סיורים וסדנאות יצירה).

ניתן להוסיף לתכניות הקיימות בגפ"ן תכנים בתיאום וסיכום של המורה

עם צוות מחלקת החינוך, על פי רצון וצורכי המורה המזמין/ה.

- 15546- **בואו נכיר בירושלים** - תכנית יצירתית להיכרות בין-תרבותית בירושלים. תכנית המאפשרת היכרות עם אלמנטים אמנותיים, תרבותיים ואדריכליים המציגים את העושר התרבותי והעיצובי של העיר.
- 16454- **מנהגים וטקסים** - תכנית העוסקת במנהגים, טקסים וחפצי אמנות הקיימים בארצות האסלאם, בקרב יהודים, מוסלמים ועוד.
- 15323- **תרבות הפנאי** - משחקים מעוצבים שתפקידם לא רק לשעשע, אלא גם להעביר מסרים.
- 16517- **תרבות ודת האסלאם** - תכנית לכל הרוצה להכיר ולהבין את ייחודה של תרבות זו והאלמנטים המזכירים לרבים מאתנו את בית סבא וסבתא.
- 16477- **היהודים בארצות האסלאם** - תכנית המתארת בעזרת המוצגים הייחודיים תקופות נפלאות בהן חיו יהודים תחת שלטון מוסלמי והשיגים אמנותיים ותרבותיים יוצאי דופן המתייחסים לתקופה זו.
- 15612- **מדעים בעולם האסלאם** - עיצוב, תכנון, מחקר, טבע, מתמטיקה, גיאומטריה, רפואה ואסטרונומיה הם חלק מהתחומים בהם תרמו אנשי רוח מוסלמים לאוצר החוכמה האנושי.
- 16487- **תור הזהב בספרד** - תכנית המפרטת את אוצרות התרבות שנוצרו בתקופה זו.
- 16472- **אמנות לחינוך המיוחד** - מדריכי המוזיאון התמחו בהנחיית תלמידים בעלי צרכים מיוחדים ומצליחים להעביר את המסרים בדרכים מגוונות.
- 1574- **השפה הערבית בדגש קליגרפיה** - כתיבה שהיא אמנות - המבקרים מכירים את רזי הכתיבה האמנותית - הקליגרפיה ואף מתנסים ביצירה.
- 16506- **העיר המוסלמית בימי הביניים** - אלמנטים אדריכליים ואמנותיות המתכתבים עם התרבות.
- 38902- **ערים וקהילות** (דומה לתכנית הקודמת)
- 40193- **בין יצחק וישמעאל** - דומה ושונה בין התרבות היהודית והמוסלמית, בהיבט תרבותי ואמנותי.
- 38895- **ספנים ומכשירי ניווט** - אסטרונומיה, גיאומטריה ואמנות שהביאו ליצירת מכשירים לגילוי ארצות ואוצרות תרבות.

הביקור במוזיאון – מידע ופרטים

- ביקור קבוצות במוזיאון כולל בדרך כלל : סיור מודרך - על פי סיכום בין המורה למחלקת החינוך ו/או מדריך המוזיאון וכן סדנת יצירה - המתחברת לנושאי הסיור.
- קיימת אפשרות לשלם עבור הביקור בשתי דרכים - תשלומי הורים או מתקציב גפ"ן.
- תכנית "נעלה לירושלים" של מנהל חברה ונוער מממנת לתלמידי הכתות ה', ז', י' מחצית מעלות הנסיעה לירושלים, בתנאי שהתלמידים מבקרים בשני אתרים לפחות בעיר. כמובן שהמוזיאון הוא אחד האתרים בביקור.

להתקשרות ותיאום ביקור: ד"ר רבקה הזה 050-553981 rivka@iam.org.il

כתובתנו: המוזיאון לאמנות האסלאם, רחוב הפלמ"ח 2, ירושלים